

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียน  
สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร
- ผู้วิจัย** : พระมหาอัมราช อมรเสวี (เหม่ง)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย พธ.บ., (การบริหารการศึกษา),  
M.Ed. (Educational Guidance),  
Ph.D. (Educational)
  - : ดร.ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ คบ.(บริหารการศึกษา), คม.(บริหารการศึกษา)  
B.Ed. (School Administration),  
M.Ed. (Educational Administration),  
D.Ed. (Educational Leadership and Administration)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๖ มีนาคม ๒๕๖๑

### บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนของครูและนักเรียน  
สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ๒. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียน  
การสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ๓. เพื่อศึกษา  
ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม  
แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นครูและนักเรียนสำนัก  
เรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครู กลุ่มตัวอย่าง  
เป็นครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม จำนวน ๓๕๐ รูป/คน และแบบสอบถาม  
นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่าน ตรวจสอบค่า IOC และได้ค่าความสอดคล้องของ IOC เท่ากับ ๐.๘-๑  
จากนั้นนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมายที่เป็นนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม สำนัก  
เรียนวัดทองธรรมชาตวรวิหาร เขตคลองสาน จำนวน ๓๐ ฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม  
เท่ากับ ๐.๘๖๓ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๕๐ รูป/คน และเก็บ  
ข้อมูลสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๗ ท่านให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ  
โดยการสถิติวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
(Standard Deviation) และเปรียบเทียบความคิดเห็นครูและนักเรียนทดสอบค่าที (t-test) และ  
ค่าเอฟ (F-test) กรณีตัวแปรมากกว่าสองกลุ่มทางเดียว (One Way Anova) ทางมีนัยสำคัญทาง  
สถิติที่ ๐.๐๕ รายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff) โดยกำหนดระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

### ผลการวิจัย

**ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน** พบว่า หลักสูตรมีเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ได้เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๔ นอกจากนี้ในประเด็นของหลักสูตรมีเนื้อหาสาระมากเป็นเหตุให้นักเรียนเรียนไม่ทันเวลา พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๑.๑๐ เป็นลำดับสุดท้าย

**ด้านการจัดการเรียนการสอน** พบว่า ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้ง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๒ นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องของครูมีเทคนิคการสอนแต่ละครั้งมีความหลากหลาย ก็อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๗ เป็นลำดับสุดท้าย

**ด้านสื่อการเรียนการสอน** เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าด้านครูใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๐ นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องของครูใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เรียนรู้ตนเองจากสภาพจริง อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๕ เป็นลำดับสุดท้าย

**ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน** พบว่าครูมีการประเมินผลการเรียนประจำปีทุกภาคการศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๗๕ นอกจากนี้ในประเด็นการวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนสอดคล้องกับแผนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๑ เป็นลำดับสุดท้าย

### แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม

๑. **ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน** ครูสอนควรศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสอน

๒. **ด้านการจัดการเรียนการสอน** ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน

๓. **ด้านสื่อการเรียนการสอน** ควรมีสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

๔. **ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน** ควรมีเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลและเครื่องมือที่ทันสมัยและเพียงพอ

**Thesis Title** : A Study of Guideline for Learning and Teaching Development of Teachers and Students in Phrapariyattidhamma School Bangkok.

**Researcher** : Phramaha Aummarach Amarasevi (Hamang)

**Degree** : Master of Arts (Educational Administration)

**Thesis Supervisory Committee**

: Assoc. Prof. Dr. Suddhipong Srivichai

B.A. (Educational Administration), M.Ed. (Educational Guidance),

Ph.D. (Education)

: Dr. Yudthavee Kaewthongyai

B.Ed. (School Administration), M.Ed. (Educational Administration),

D.Ed. (Educational Leadership and Administration)

**Date of Graduation** : 6 March 2018

**Abstract**

This Research had the objective as 1. to study of Learning and Teaching of Teachers and Students in Phrapariyattidham School Bangkok, 2. to study guideline for Development of Learning and Teaching of Teachers and Students in Phrapariyattidham School Bangkok, and 3. to study the suggestions and guideline for Learning and Teaching Development of Teachers and Students in Phrapariyattidham School Bangkok. The Research Method was question for teachers' concept and students in Phrapariyattidham institute as concern about for Development of Learning and Teaching of Teachers. The example group from teachers and students in Phrapariyattidham institute as number 350 persons. The questions were taken for expertise 5 persons to prove value IOC and consistency value IOC as equals 0.8-1. After that took them to experiment with another group who were students in Phrapariyattidham at Thongdhammachat institute Klongsan District as number 30 pieces, and then could get confidence value from questionnaire as 0.863, and then took them recorded data with an example group as number 350 persons, and then took interview data from director of Phrapariyattidham as number 7 persons, can get a quality data by analyze statistic and mean as percentage and Standard Deviation, and the comparing with teachers and students concept from t-test and F-test by case study more than two groups by One Way ANOVA, and have significant as 0.05 with both way by Scheff by mean of a significant as 0.05.

**The results were found that:**

Part for curriculum learning and teaching had found that, it had substance absolute for learning as the most reveal and average value as 4.55 and had standard deviation as 0.64, after these the condition of curriculum had absolute and cause of timeless learning had found that as more reveal too. An average as 3.88 and have standard deviation as 1.10 at lasting.

Part for learning and teaching management had found that teacher names the objective for students to know every time and the questioners answers have satisfy as more reveal and have significant as 4.45 and have standard deviation as 0.72. After that the condition for teachers have techniques teaching more style in one time as more reveal too and had significant as 4.49 and have standard deviation as 7.67 at lasting.

Part for learning and teaching when consider by each condition had found that teacher used media with more teaching as more reveal and had significant as 4.41 and have standard deviation as 0.70. After that the condition as teacher uses environment media, that was made students analyzed and could be self-learning from fact as have more reveal too and have significant as 4.49 and had significant as 0.79 at lasting.

Part for evaluation from learning and teaching had found that teachers have evaluated every semester had more reveal and had significant as 4.44 and have significant as 0.75. After that have conditions for evaluation from students' activities absolutely with lesson plan as more reveal significant as 4.20 and had significant as 0.81 at lasting.

The guideline to develop learning and teaching Phrapariyattidham Dhamma Division

1. Part for curriculum teacher should make sense and understand substance for preparing before teaching.
2. Part for management should have more activities for join learning and teaching.
3. Part for media should have innovation and new technology as for present-day.
4. Part for result and evaluation should have benchmark for them and media as new and sufficient for them.